

PETRA OBERSNU PETROVČIČ (1899–1991), UČITELJICA

Petra Obersnu Petrovčič (1899–1991), učiteljica.

Rojena je bila materi Mariji in očetu Antonu v Gorici 8. marca 1899. Šest razredov osnovne šole je opravila v domačem mestu, prav tako tudi pripravljalnico za učiteljsko in prvi letnik ženskega učiteljskega. Družina je emigrirala v Slovenijo, kjer je Petra nadaljevala šolanje v Ljubljani. Denar za šolanje si je prislužila z instrukcijami. Drugi letnik učiteljskega ter tretji in četrti zaposlovalni tečaj goriškega učiteljskega je opravila v Ljubljani, kjer je maturirala 2. julija 1918. Iz bivanja v Ljubljani je ohranjen njen spomin na Ivana Cankarja: »Ko je Ivan Cankar živel na Rožniku, sem

obiskovala ljubljansko učiteljsko. S prijatelji smo večkrat šle na Rožnik, da bi videle Cankarja, kajti vse smo ga oboževale. Bilo je prvega maja. Ves razred je šel na Rožnik. Bilo nas je dvajset mladih deklet. Pisatelj je bil veselo razpoložen, prišel je do naše skupine in mi dal rdeč nagelj, ki ga je imel v roki. To je bil najlepši dan v mojem življenju.«¹

Svoji hčerki je kasneje tudi povedala, da si je po tem srečanju zelo želela priti na Vrhniko.²

Po vojni je 28. avgusta 1918 nastopila službo na petrazredni osnovni šoli v Nabrežini.

Vendar je zaradi italijanske okupacije prekinila službo med 30. oktobrom 1918 in 1. majem 1919. Prvega maja 1919 je pričela poučevati na prvi mestni deški šoli v Ljubljani. Bila je razredničarka 3. a razreda; nadomestila je učitelja Alojzija Novaka, ki je bil na bolniškem dopustu.³ Nekaj mesecev je bila brezplačno vzgojiteljica v dnevnem zavetišču za revno šolsko mladino. Prvega novembra 1919 pa je postala nadomestna učiteljica na osnovni šoli Moste, kjer je ostala dobro leto, na kar je bila 1. oktobra 1920 nastavljena na osnovno šolo Vrhnika. Tu je ostala do upokojitve, medtem je v Ligojni poučevala med 27. oktobrom in 11. decembrom 1945. Njeno službovanje so do leta 1929 ocenili

prav dobro, od tega leta dalje pa odlično. V Ocenjevalnem listu za šolsko leto 1943/44 so v rubriki Posebne vzgojiteljske lastnosti zapisali: »Pouk je nazoren, praktičen in zelo zanimiv in privlačen. Sodelovanje učenk je zelo živo. Ima prikupen, živahen nastop in občevanje z učenkami je materinsko skrbno.« V rubriki Kakšna je njena vnema pri delu so zapisali: »Zelo vestna, natančna in skrbna.«⁴

Strokovni izpit s slovenskim in z nemškim učnim jezikom je opravila 6. maja 1922.

30. decembra 1934 se je omožila z Ignacijem Petrovčičem, ključavničarjem iz Verda. Rodila je 12. marca 1935 hčer Marijo – Mitko. Do smrti je stanovala z družino v Gradišču 8, v hiši Franca Tršarja, po domače Grogarja.⁵

Na šoli je predavala na »dnevih treznosti«, ki so bili aprila ali maja, in sicer v letih 1925, 1927 in 1931. Leta 1930 je 4. februarja predavala na Strossmayerjev dan, 28. junija na Vidovdan pa vodila pevski zbor na proslavi pri Sv. Trojici. Istega leta 23. decembra so otroci pod njenim vodstvom odigrali dramski prizor, ki ga je organiziralo karitativno društvo Elizabetina konferenca. Na prireditvi so bili otroci obdarovani z obleko, obutvijo in s perilom. 27. aprila je skupaj z nekaterimi kolegi igrala v igri Duše. Predstava je bila namenjena zbiranju sredstev za društvo Učiteljski dom.⁶

30. marca 1931 sta Podmladek Rdečega križa in društvo »Trezvenostna mladež« v Rokodelskem domu na Vrhniki pod njenim vodstvom izvedli igro Grudica.⁷

Ob dvajsetletnici nove države Jugoslavije je ob 1. decembru 1938 za šolsko proslavo pripravila govor in recitacijo.

Na sejah učiteljskega sveta je večkrat predlagala naj razredniki obravnavajo kakšno berilo o škodljivosti alkohola ali pa naj učen-

cem dajo spis, v katerem bodo povedali, kaj vedo o alkoholu. Pred vojno je urejala šolsko knjižnico, od leta 1945 dalje pa učiteljsko knjižnico. V 2. razredu višje narodne šole je v šolskem letu 1937/38 učila po eno uro lepomisla, petje in telovadbo. Po vojni je bila razredničarka 5. b razreda sedemletke, v šolskem letu 1948/49 pa je bila razredničarka 6. razreda. Razredniki od 5. do 7. razreda so imeli predmetni pouk. Petra je poučevala ruščino, srbohrvaščino in petje.⁸ Leta 1946 so odprli na šoli obrtnonadaljevalno šolo, kasneje imenovano Vajenska šola za različne stroke. Tudi na njej je bila razredničarka 2. razreda, poučevala pa je računstvo po 6 ur tedensko. V šolskem letu 1947/48 je poučevala srbohrvaščino, ruščino in higieno, naslednji dve šolski leti, 1948/49 in 1949/50, pa samo srbohrvaščino. Pri opombah, ki so jih morali dati učitelji o predlogu novega učnega načrta, je menila, da so berila v srbohrvaških čitankah predolga. Vsebovala naj bi več sestavkov o delu, novatorjih, udarnikih in ne samo leposlovja. Predlagala je, da šola naroči revijo Pionir v srbohrvaščini in glasilo Proletarec. Učni načrt za ruščino je za prvi letnik prezahteven, saj imajo vajenci težave že pri pouku slovenščine. Vajencem priporoča ogled ruskih filmov. Za pouk higiene je predlagala, da bi nujno potrebovali učbenik za vajenske šole.⁹

Zunaj službe je bila tajnica socialno-zdravstvenega sveta v delovnem odboru Doma upokojencev ter vodila šolski Podmladek Rdečega križa.¹⁰

Delovala je v raznih društvih. Bila je članica Društva učiteljic. Na izrednem občnem zboru, 17. aprila 1930, je bila izvoljena za poverjenico društva za ljubljansko okolico, zahodni del.¹¹ Društvo je tega leta ustanovilo tudi posamezne sekcije. Petra je skupaj s kolegico Marijo Pleško vodila Ljudsko prosvetno sekcijo, ki je imela nalogo delovati na zunajšolskem področju.

Delovala je tudi v skupni učiteljski organizaciji UJU (Udruženje jugoslovanskega učiteljstva), bila članica odbora; leta 1931 je bila tudi izvoljena za blagajničarko. Leta 1935 je bila izvoljena za delegatko na skupščini slovenske učiteljske organizacije.

Po nastopu notranjega ministra dr. Antona Korošca so bila ponovno ustanovljena prosvetna društva. Tako je tudi na Vrhniki ponovno začela delovati Prosvetna zveza. Zasnovan je bil tudi ženski in materinski odsek. V Slovincu so zapisali, da je organizacijsko delo prevzela »*agilna učiteljica g. Petrovčičeva*«. ¹²

Aktivno je delovala tudi v Orlovskem odseku. V poročilu vodje naraščaja na občnem zboru 25. marca 1925 je podatek, da je v preteklem letu z naraščajniki pripravila igri Kraljica palčkov in Zlati orehi. ¹³

Umrla je v visoki starosti leta 1991. Pokopana je na vrhniškem pokopališču.

Dr. Matija Seliger zelo ceni svojo učiteljico Petro, o kateri meni, da je bila zelo skrbna in potrpežljiva. Posebej se spomni, da bi moral pri pouku petja zapeti, a se mu je zdelo, da je povsem brez posluha. Učiteljica ga je spodbudila in skupaj sta začela peti Lipa zelenela je. Kasneje je imel petje vedno odlično.

Marija Beuermann, rojena Brglez, se spominja Petre Petrovčič, saj jo je učila vse štiri razrede osnovne šole. Ker je bil njen oče poštar, je bil vedno sproti obveščen o hčerinih šolskih uspehih in neuspehih. Zato je bila včasih na učiteljico tudi jezna. Nekaj časa jo je Petra popoldne poučevala nemščino. Ker so imeli njeni starši njivo na Klisu, so se s Petro večkrat srečevali in ji včasih dali tudi kakšno zelenjavo. Marija se je večkrat tudi igrala z njeno hčerko.

Hči Marija – Mitka Mirović je leta 1963 odšla z možem v Beograd, kjer zdaj živi s tremi otroki in petimi vnuki. O materi je povedala, da je aktivno obvladala poleg nemščine italijanščino, sama pa se je naučila ruščino in angleščino. Večkrat ji je dejala, da je bila zelo rada učiteljica. Tudi po upokojitvi je pomagala pri učenju nekaterim otrokom. Tudi Pavlina Korošec, rojena Tršar, lastnica hiše, v kateri je prebivala Petra z družino, je povedala, da je vedno, ko česa ni znala, stekla k njej, da ji je razložila snov.

Opombe:

- 1 Še se spominjamo Cankarja. Vrhniški razgledi (v nadaljevanju VR) 2006, št. 7, str. 81.
- 2 Izjava Marije Mirović, 28. junij 2010.
- 3 Letno poročilo I. mestne šestrazredne deške ljudske šole v Ljubljani v vojnem šolskem letu 1918/19, v Ljubljani 1919, str. 7.
- 4 Zgodovinski arhiv Ljubljana (v nadaljevanju ZAL), VRH-48, Osnovna šola Janeza Mraka, škatla 4.
- 5 Polona Zalokar: Hiše se spreminjajo, sledovi ostajajo II. Vrhniško Gradišče skozi stoletja. VR 2009, št. 10, str. 29.
- 6 Učiteljski dom v Ljubljani. Učiteljski tovariš (v nadaljevanju UT) 1929/30, (8. 5.), št. 37, str. 2.
- 7 Slovenski šolski muzej. Mapa osnovne šole Janeza Mraka Vrhnika.
- 8 ZAL, VRH-48, Osnovna šola Janeza Mraka Vrhnika, kronika šole, škatla 1.
- 9 ZAL, VRH-38, Vajenska šola za različne stroke Vrhnika, šolsko leto 1947/48, škatla 3.
- 10 ZAL, VRH-48, Zapisniki sej učiteljskega sveta 1937-1950, škatla 2.
- 11 Izredni občni zbor »Društva učiteljic« v Ljubljani. UT 1929/30, (24. 4.), št. 35, str. 1.
- 12 Vrhnika. Slovenec, 1935, (27. 11.), št. 273, str. 7.
- 13 ZAL, Orlovski odsek Vrhnika, VRH-35, fasc. 1, ovoj 7.